

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE E SHKENCËS
AGJENCIA QENDRORE E VLERËSIMIT TË ARRITJEVE TË NXËNËSVE

PROVIMI I MATURËS SHETIËRORE 2009

SESIONI I

(IDETYRUAR)

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

VARIANTI A

Lënda: Letërsi dhe Gjuhë shqipe

Gjimnazi – drejtimi shoqëror; drejtimi i përgjithshëm

Udhëzime të përgjithshme:

- Testi përbëhet nga dy pjesë.
- Testi përmban një total prej 50 pikësh.
- Testi ka 25 pyetje. 13 me zgjedhje dhe 12 me zhvillim.
- Për pyetjet me zgjedhje përgjigja e saktë vlerësohet me 1 pikë.
- Për pyetjet me zhvillim përgjigjet konsiderohen orientuese dhe në skemë parashikohen variantet e mundësive të përgjigjeve të nxënësve. Për rastet kur përgjigja e nxënësit nuk përshtatet plotësisht me përgjigjen në skemë, por afron me logjikën e pyetjes, komisioni i vlerësimit është i detyruar të këshillohet me drejtuesin teknik dhe me specialistët e AVA, për të bërë vlerësimin përfundimtar.
- Vlerësimi i pyetjes *ese* është specifikuar me kujdes. Vlerësimi i saj do të bëhet duke pasur parasysh rubrikat në tabelën e vendosur në fund të pyetjes dhe që është posaçërisht për vlerësuesit e testit.
- Saktësia gjuhësore ndikon negativisht në vlerësimin e nxënësit, në ato raste, kur ka përsëritje të theksuar gabimesh ose gabime të cilat prishin në mënyrë të vazhdueshme kuptimin e shprehjes.

PJESA I**Migjeni****“Baladë qytetse”**

Pyetja 1	B	1 pikë
Pyetja 2	C	1 pikë
Pyetja 3	A	1 pikë
Pyetja 4	D	1 pikë
Pyetja 5	C	1 pikë
Pyetja 6	C	1 pikë
Pyetja 7	B	1 pikë

Pyetja 8 2 pikë**Model përgjigjeje**

- Po. Sfondi i natës, ku zhvillohet ngjarja e kësaj poezie, krijon një efekt emocional të fortë dhe nxit përfytyrime të drejtpërdrejta dhe të figurshme:
Në këtë sfond errësire, qetësie të plotë, ku të pranishme janë vetëm *yjet dhe hënën*, drama që po përjeton kjo grua merr përmasa të tjera. Braktisja dhe indiferenca që e rrethon shkaktojnë efekte të forta të lexuesi.
- Errësira e natës sillet paralel me fatin e gruas (transformimi fizik dhe shpirtëror i saj shkakton ndjesi emocionale).
- Nata dhe yjet janë dëshmitare të indiferencës (krimit) të shoqërisë ndaj gruas.
- Nata, fantoma, varri (kuptimi figurativ) rrisin dramacitetin e figurës së gruas.
- Nata ka njëfarë misterit si dhe vetë jeta e saj.

Pikë të plota

- 2 pikë** Nëse shpjegon qartë dhe plotë thelbin e kësaj zgjedhjeje nga ana e poetit duke theksuar dy momente: interpretimi i vetë natës (në mënyrë të drejtpërdrejtë ose figurative) dhe ana emocionale që shkakton kjo zgjedhje të lexuesi.

Pikë të pjesshme

- 1 pikë** Nëse shpjegon pjesërisht rëndësinë e kësaj zgjedhjeje nga ana e poetit.
- Po, sepse natën gjërat bien më shumë në sy.
 - Po, sepse nata është më emocionuese.

- 0 pikë** Nëse përgjigjja e dhënë nuk i përmbahet thelbit të pyetjes ose nuk ka përgjigje.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, shpreh mendime që nuk i përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit i gjykon të sakta.

Pyetja 9 3 pikë**Model përgjigjeje**

Dy planet janë: mjerimi fizik dhe ai shpirtëror.

Vargu ku këto dy plane jepen të shkruara në një është:

me veshje dhe me shpirt të grisun,

Pikë të plota

2 pikë Nëse identifikon të dy planet në të cilat përshkruhet kjo grua.

DHE

1 pikë Nëse identifikon vargun ku mjerimi fizik dhe shpirtëror shkrihen në një.

Pikë të pjesshme

2 pikë Nëse identifikon vetëm të dy planet në të cilët përshkruhet kjo grua.

OSE

1 pikë Nëse identifikon vetëm një plan në të cilët përshkruhet kjo grua.

OSE

1 pikë Nëse identifikon vetëm vargun ku mjerimi fizik dhe shpirtëror shkrihen në një.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 10 4 pikë**Model përgjigjeje**

a) Në këtë poezi veprimi zhvillohet në **dy kohë**: të shkuarën (të pakryerën dhe të kryerën e thjeshtë) dhe të tashmen.

b) Nënteksti:

- Kjo grua ka një të shkuar, që po i dikton edhe një të tashme, por nuk dihet nëse do të ketë të ardhme.
- Kjo grua ka një të shkuar, ka një të tashme, por nuk ka të ardhme.
- Jeta e kësaj gruaje ka një të djeshme që fillon që kur ishte e re dhe deri mbrëmë, si dhe një të tashme.

c) Alternimi i vargut të gjatë me vargun e shkurtër:

- tërheq vëmendjen në idetë që do të përcjellë poeti. OSE
- i jep ritëm poezisë. OSE
- krijon imazhin e një valleje të çmendur.

Pikë të plota

2 pikë a) Nëse identifikon dy kohët në të cilat zhvillohet veprimi.

- Të shkuarën (e kryer e thjeshtë dhe e pakryer) dhe të tashmen.

1 pikë b) Nëse shpjegon nëntekstin e këtij përdorimi.

1 pikë c) Nëse shpjegon përse shërben teknika e alternimit të vargut të gjatë me vargun e shkurtër në poezi.

Pikë të pjesshme

1 pikë Nëse identifikon vetëm një nga kohët në të cilën zhvillohet veprimi.

OSE

1 pikë Nëse shpjegon përse shërben teknika e alternimit të vargut të gjatë me vargun e shkurtër në poezi.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, përmend arsye që nuk i përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit i gjykon të sakta.

Pyetja 11 4 pikë**Model përgjigjeje**

a) **Figura e stilistikës:** epiteti (ose epiteti metaforik).

b) **Imazhi i krijuar është:**

- ai i një gruaje të shkatërruar fizikisht dhe moralisht: të varfër, të lodhur, të përbuzur, të braktisur, të mjerë, të çmendur, të sflitur, të trishtuar etj.
(Do të pranohen edhe citime të drejtpërdrejta të epiteteve nga fragmenti).

c) **Kontrastet:**

- Gruaja dikur e re, e bukur, në lulëzim—sot e mjerë, e shkatërruar, e plakur.
- Gruaja vuan - qyteti është indiferent, njerëzit janë të largët.
- Vallja i takon njeriut të lumtur – në këtë poezi bëhet pjesë e gjendjes shpirtërore të një njeriu të mjerë.
- Vallja e zakonshme me ritëm të rregullt dhe harmonike- kjo valle e çrregullt dhe joharmonike.

Pikë të plota

1 pikë a) Nëse gjen figurën e stilistikës.

DHE

1 pikë b) Nëse shpjegon thelbin e imazhit të saj që paraqitet pikërisht përmes epiteteve të thjeshta dhe epiteteve metaforike.

DHE

1 pikë c) Nëse gjen dy raste kundërvëniesh.

Pikë të pjesshme

1 pikë Nëse gjen figurën e stilistikës.

OSE

1 pikë Nëse shpjegon thelbin e imazhit të saj që paraqitet pikërisht përmes epiteteve të thjeshta dhe epiteteve metaforike.

OSE

1 pikë Nëse gjen një rast kundërvëniesh.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12 3 pikë**Model përgjigjeje**

Vargjet ku shprehet revolta e Migjenit janë:

Jeta e saj asht kjo vall' e çmendun
në rrugat e qytetit tonë,
një jetë e fikun, një jetë e shterun,
shpirt i molisun, zemër e therun,
një za vorri, një jehonë
që vallzon natën vonë
nëpër rrugët e qytetit tonë.

Në strofën e fundit ndihet revolta e poetit. Kjo revoltë është jo e drejtpërdrejtë, por shfaqet më shumë përmes fjalëve kyç: **e çmendun, e fikun, e shterun, i molisun, e therun, një za vorri, një jehonë.**

1 pikë Nëse zbulon vargjet (i citon ose identifikon të fundit).

DHE

1 pikë Nëse gjen se kjo revoltë është e tërthortë.

DHE

1 pikë Nëse gjen disa fjalë kyç (një ose më shumë se një)

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 13 8 pikë

Për esenë do të ndiqen kriteret e mëposhtme:

KRITERI I: SHTJELLIMI I IDESË**2 pikë**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- shkruan një ese ku argumenton pse kjo është një poezi e trishtuar;
- përqendrohet në disa nga momentet që e bëjnë atë të tillë si dhe rolin që ka luajtur figuracioni dhe detajet e përzgjedhura nga poeti në krijimin e saj.
- i mbështet idetë e veta me shembuj nga poezia.
- përdor detaje mbështetëse.
- ka qartësi mendimi.

KRITERI II: ORGANIZIMI DHE STRUKTURA E ESESË 2 pikë**1 pikë Struktura e esesë**

- respekton elementet e strukturës së esesë:
hyrjen
zhvillimin
përfundimin

Nxënësi merr **1 pikë** nëse përgjigjen e dhënë e strukturon sipas skemës së mësipërme.

Nëse mungon njëra prej tyre, ai do të marrë 0 pikë për këtë rubrikë.

1 pikë Organizimi i esesë

- organizim logjik, ku shfrytëzohen teknika të tilla si koherenca dhe unifikimi i paragrafëve (lidhja logjike mes paragrafëve, kalimi në mënyrë të natyrshme).

KRITERI III: STILI DHE ORIGJINALITETI**2 pikë**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- përmes gjuhës që përdor, krijon një përshtypje të përgjithshme për atë që do të shprehë.
- shprehet me një gjuhë eseistike.
- ka fjalor të pasur.
- stil origjinal.

KRITERI IV: SAKTËSIA GJUHËSORE**2 pikë****(1 pikë sintaksa dhe 1 pikë drejtshkrimi)**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- strukturon qartë përgjigjen nga pikëpamja gramatikore.
- ndërton fjali që janë të sakta dhe të qarta.
- përdor fjali që variojnë në modele, gjatësi dhe ritëm.
- ka saktësi drejtshkrimore.